

Beoordelingskader 2025/2026

Inhoud

Inleiding	3
1. Beleid en organisatie	7
1.1 Het formuleren van een internationaal MVO-beleid	7
1.2 Verankering in interne managementsystemen.....	11
1.3 Betrekken van het internationaal MVO-beleid in het gesprek met leveranciers en andere zakelijke relaties.....	14
2. Analyses van keten, gebruikte materialen, product en inkoop/bedrijfsproces.....	16
2.1 Toeleveringsketen in kaart brengen	16
2.2 Verdiepende risicoanalyse	20
2.3 Analyse veroorzaken, bijdragen aan, direct gelinkt aan	22
2.4 Het prioriteren van risico's en/of negatieve gevolgen	23
3. Actieplan: voorkomen, verminderen, herstellen/compenseren	27
3.1 Acties met betrekking tot de negatieve impact van eigen activiteiten	27
3.2 Acties met betrekking tot de negatieve impact van zakelijke relaties.....	28
3.3 Methodologische aanpak van negatieve gevolgen	30
4. Monitoring en verificatie; vaststellen van verbeteringen.....	31
4.1 Het evalueren van de effectiviteit van genomen internationaal MVO-maatregelen	31
4.2 Verifieer, monitor en valideer de voortgang van due diligence en de effectiviteit ervan in de waardeketen.....	32
5. Communicatie en rapportage	34
6. Toegang tot herstel en verhaal.....	36
6.1 Genoegdoening bij risico's die je veroorzaakt of waar je aan bijdraagt	36
6.2 Het gebruiken van een klachtenmechanisme	37

Inleiding

De inhoud van dit beoordelingskader is gebaseerd op de teksten van het Initiatief TruStone en de daarin aangehaalde internationale richtlijnen. Deze richtlijnen zijn de arbeidsnormen van de internationale arbeidsorganisatie ILO, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (hierna: OESO-richtlijnen), en de UN Guiding Principles for Business and Human Rights (hierna: UNGP's).

Het in deze richtlijnen beschreven 'due diligence'-concept vormt het raamwerk van het beoordelingskader. Due diligence op het vlak van MVO is het continu doorlopende proces waarin bedrijven de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van de eigen onderneming of zakelijke relaties in de toeleveringsketen identificeren, voorkomen en verminderen, verantwoording afleggen over hoe zij omgaan met de geïdentificeerde (risico's op) negatieve impact en toegang bieden tot herstel en verhaal. Het doen van due diligence is geen vrijblijvend principe. Het is een universele en geformaliseerde verwachting van bedrijven waarmee zij hun verantwoordelijkheid voor mens en milieu inhoud geven.

Het beoordelingskader maakt voor deelnemende bedrijven inzichtelijk hoe de jaarlijkse beoordeling van hun inspanningen plaatsvindt en geeft bedrijven ook inzicht welke stappen zij kunnen nemen en op welke vlakken zij nog voortgang moeten maken.

Het beoordelingskader stelt het secretariaat van het Initiatief TruStone in staat beter op geaggregeerd niveau te rapporteren over de voortgang die deelnemende bedrijven en partijen maken in de verduurzaming van de sector en over te ontwikkelen gezamenlijke activiteiten.

Weging

De vragen in het beoordelingskader hebben een weging. Het aantal punten dat verdient kan worden, verschilt per vraag. Wanneer een bedrijf gedeeltelijk aan een vraag voldoet krijgt het de helft van het aantal punten.

Punten zijn primair toegekend op basis van het belang van de vraag. Oftewel, de mate waarin de vraag bijdraagt aan de verplichtingen die onderdeel zijn van het Initiatief en de mate waarin zij bijdragen aan het identificeren, mitigeren en adresseren van negatieve gevolgen in de keten. Om te zorgen dat doelen en acties op onderwerpen als kinderarbeid, leefbaar loon, veiligheid en gezondheid goed in beeld zijn, kunnen bedrijven voor dat onderdeel het hoogste aantal punten behalen. Dit stimuleert tot actie.

Onderstaande verhoudingen per stap in hetduediligenceproces, zijn verschillend voor bedrijven die uitsluitend uit niet-risicolanden importeren (categorie B) en bedrijven die ook uit risicolanden importeren (categorie C), omdat voor de B-bedrijven minder due diligence stappen van toepassing zijn voor de categorie C-bedrijven.

		Categorie B		Categorie C	
Stap		Punten	Percentage	Punten	Percentage
1.1	Internationaal MVO-Beleid	24	24	24	10
1.2, 1.3	Integratie in organisatie	24	24	24	10
2.1	Overzicht in de keten	28	28	40	15
2.2, 2.3, 2.4	Inzicht/prioritering risico's			40	15
3.1, 3.2, 3.3	Acties en doelstellingen			50	20
4.1, 4.2	Evaluëren effectiviteit			24	10
5.1, 5.2	Publieke communicatie	24	24	24	10
6.1, 6.2	Klachtenmechanisme			24	10
	Totaal	100	100	250	100

Niveaus

Voor de deelnemende bedrijven zijn drempelscores of percentages bepaald. Het percentage wordt berekend aan de hand van de verhouding tussen het totaal te behalen punten en de daadwerkelijk behaalde punten.

Voor bedrijven die uitsluitend materialen importeren die zijn gewonnen en verwerkt in de Europese Economische Ruimte gelden de volgende niveaus.

Niveau B1	Bedrijf heeft inzicht in 20% groeves en 50% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 20%
Niveau B2	Bedrijf heeft inzicht in 50% groeves en 75% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 50%
Niveau B3	Bedrijf heeft inzicht in 75% groeves en 100% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 75%
Niveau B4	Bedrijf heeft inzicht in 90% groeves en 100% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 90%

Voor bedrijven die materialen importeren uit risicolanden gelden de niveaus hieronder. Daarbij geldt dat van bedrijven met meer ervaring en een hogere score wordt verwacht dat zij daadwerkelijk risico's mitigeren en/of positieve impact realiseren. Om die reden gelden sommige vragen voor bedrijven met meer ervaring als kernvraag. Zij moeten hieraan voldoen.

Niveau C1	Bedrijf heeft inzicht in 20% groeves en 50% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 20%
Niveau C2	Bedrijf heeft inzicht in 40% groeves en 75% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 40%
Niveau C3	Bedrijf heeft inzicht in 60% groeves en 100% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 60%
Niveau C4	Bedrijf heeft inzicht in 75% groeves en 100% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 75% Kernvragen niveau 4
Niveau C5	Bedrijf heeft inzicht in 90% groeves en 100% fabrieken Bedrijf heeft een due diligence-score van ten minste 90% en een puntenaantal hoger dan 200 Kernvragen niveau 5

Continue verbetering

Continue verbetering is uitgangspunt. Partijen verwachten dat voor bedrijven het volgende tijdpad haalbaar is:

- niveau 1: 1 jaar;
- niveau 2: 1 jaar;
- niveau 3: 2 jaar.

Voor bedrijven die in een hoger niveau instromen geldt het tijdpad vanaf dat niveau.

Partijen verwachten dat bedrijven ten opzichte van het tijdpad maximaal 1 jaar vertraging oplopen. Bedrijven die langer over niveau 1 en 2 doen wordt aangeboden relevante kennismodules te volgen in het kader van de raamovereenkomst van de SER. Bedrijven die vanaf niveau 3 vertraging oplopen krijgen bij hun vermelding op de website een toelichting.

Bijzondere omstandigheden, zoals responsible disengagement, of bedrijfseconomische redenen zoals overnames, kunnen uitzonderingen rechtvaardigen. Het secretariaat besluit – op basis van schriftelijke argumentatie door het bedrijf - of er sprake is van bijzondere omstandigheden en betreft de stuurgroep daarbij. Indien geen sprake is van een gerechtvaardigde uitzondering kan de stuurgroep het bedrijf uit het convenant zetten en daarover – door vermelding in het jaarverslag - publiek communiceren of krijgt het de kans een verbeterplan in te dienen om na 1 jaar alsnog de gewenste voortgang te boeken.

Aangesloten bedrijven worden vermeld op de website van TruStone inclusief hun plan van aanpak, de datum van toetreding, het niveau waarop ze zijn ingedeeld, de voortgang die ze in eerdere jaren hebben gemaakt en in geval van vertraging vanaf niveau 3 een toelichting daarbij. Beoordelingen die aangesloten bedrijven in de eerste termijn hebben behaald worden niet vermeld, maar kunnen wel bij het secretariaat worden opgevraagd.

Differentiatie naar type bedrijf

Van alle bedrijven die uit risicolanden importeren wordt verwacht dat zij de zes stappen van due diligence implementeren. Bij de beoordeling van de inspanning van een bedrijf, met name bij het adresseren van risico's, neemt het secretariaat redelijkheid en billijkheid in acht, dat wil zeggen dat rekening wordt gehouden met de omvang van het bedrijf, de invloed op de waardeketen, mate van ervaring en de omvang van IMVO-risico's die worden gelopen.

Specifiek voor de omvang van het bedrijf hebben partijen indicatief een aantal richtlijnen uitgewerkt. Het onderscheid tussen enerzijds kleine bedrijven (<25 werknemers en ≤5 mln omzet) en anderzijds middelgrote en grote bedrijven is gebaseerd op de praktijkervaring gedurende de eerste termijn.

Frequentie

Bedrijven in niveau 1 en 2 krijgen elk jaar een beoordeling. Grote en middelgrote bedrijven krijgen vanaf niveau 3 het ene jaar een volledige beoordeling en het andere jaar alleen een beoordeling van de voortgang van het plan van aanpak. Kleine bedrijven krijgen vanaf niveau 3 standaard eens in de twee jaar een volledige beoordeling. Indien zij leveren aan publieke opdrachtgevers kunnen ze tussendoor ook een beoordeling van het plan van aanpak aanvragen.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Frequentie beoordelingen per niveau / jaar								
Niveau	1	2	3	3	4	4/5	4/5	4/5
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8
Grote en middelgrote bedrijven	volledig	volledig	volledig	beperkt	volledig	beperkt	volledig	beperkt
klein bedrijf: < 25 werknemers en ≤5 mln euro omzet	volledig	volledig	volledig	Op verzoek beperkte toetsing mogelijk	volledig	Op verzoek beperkte toetsing mogelijk	volledig	Op verzoek beperkte toetsing mogelijk

De beperkte beoordelingsronde – waarin alleen de voortgang van het plan van aanpak wordt besproken – is bedoeld om bij te sturen wanneer dat nodig is. Er zal geen separate beoordeling publiek worden gemaakt.

1. Beleid en organisatie

De eerste stap in het due diligence-proces heeft als doel het op- of bijstellen van het IMVO-beleid van het bedrijf. Je krijgt inzicht in de mate waarin het beleid is verankerd in interne systemen, processen, verantwoordelijkheden en inkoopbeleid. De kern is dat IMVO is geïntegreerd in het beleid en de managementsystemen van jouw bedrijf.

Op de besloten sharepoint pagina van TruStone kun je onder meer de volgende tools vinden die je bij stap 1 kunnen helpen:

- Model beleidsverklaring (NL/EN);
- Model code of conduct (EN);
- Begeleidende brief voor leveranciers over code of conduct (EN).

1.1 Het formuleren van een internationaal MVO-beleid

1 Welke milieuaspecten zijn relevant voor je eigen bedrijfsvoering, je toeleveringsketen en zakelijke relaties en hanteer je een duurzaamheidsbeleid op dit gebied? Voorbeelden van milieuaspecten zijn klimaatverandering, vervuiling, water, biodiversiteit en circulariteit.

Maximale score B en C: 1

IMVO-risico's betreffen de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van het handelen van bedrijven in een productie- of toeleveringsketen. Daarbij gaat het niet om de risico's voor het bedrijf zelf, maar om de rechten van, en daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact voor, andere belanghebbenden.

Partijen hebben in onderling overleg en in afstemming met stakeholders acht specifieke thema's geïdentificeerd die in veel ketens waarschijnlijk zijn en prioritaire aandacht verdienen. Daaronder is één milieuthema:

- leefomgeving (inclusief lucht-, bodem en waterverontreiniging).

Naast de prioritaire thema's kunnen ook andere milieurisico's aan de orde zijn. Ga in je eigen ketens na of dat het geval is.

2 Welke sociale aspecten zijn relevant voor je eigen activiteiten, je toeleveringsketen en zakelijke relaties en hanteer je een duurzaamheidsbeleid op dit gebied? Voorbeelden van sociale aspecten zijn mensenrechten, arbeidsrechten voor je eigen personeel en werknemers in de keten, rechten van betrokken gemeenschappen en rechten van consumenten en eindgebruikers.

Maximale score B en C: 6

IMVO-risico's betreffen de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van het handelen van bedrijven in een productie- of toeleveringsketen. Daarbij gaat het niet om de risico's voor het bedrijf zelf, maar om de rechten van, en daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact voor, andere belanghebbenden.

Partijen hebben in onderling overleg en in afstemming met stakeholders acht specifieke thema's geïdentificeerd die in veel ketens waarschijnlijk zijn en prioritaire aandacht verdienen. Daaronder zijn zes sociale thema's:

- discriminatie en gender;
- kinderarbeid;
- gedwongen arbeid;
- leefbaar loon;
- vrijheid van vakvereniging en collectieve onderhandeling;
- veiligheid en gezondheid.

Naast de prioritaire thema's kunnen ook andere sociale risico's aan de orde zijn. Ga in je eigen ketens na of dat het geval is.

3 Welke governance-aspecten zijn relevant voor je eigen bedrijfsvoering, je toeleveringsketen en zakelijke relaties en hanteer je een duurzaamheidsbeleid op dit gebied? Voorbeelden van governance-aspecten zijn dierenwelzijn, corruptie en omkoping, lobbyactiviteiten en bedrijfscultuur.

Maximale score B en C: 1

IMVO-risico's betreffen de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van het handelen van bedrijven in een productie- of toeleveringsketen. Daarbij gaat het niet om de risico's voor het bedrijf zelf, maar om de rechten van, en daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact voor, andere belanghebbenden.

Partijen hebben in onderling overleg en in afstemming met stakeholders acht specifieke thema's geïdentificeerd die in veel ketens waarschijnlijk zijn en prioritaire aandacht verdienen. Daaronder is één governance thema:

- landrechten.

Naast de prioritaire thema's kunnen ook andere governance risico's aan de orde zijn. Ga in je eigen ketens na of dat het geval is.

Richtlijnen voor alle bedrijven:

Nee:	Geen of slechts enkele thema's uit vraag 1 t/m 3 worden in de beleidsverklaring genoemd
Gedeeltelijk:	De meeste thema's uit vraag 1 t/m 3 worden in de beleidsverklaring genoemd
Ja:	Alle thema's uit vraag 1 t/m 3 worden in de beleidsverklaring genoemd

4 Onderschrijft je beleidsverklaring de internationale richtlijnen die in TruStone worden genoemd?

Maximale score B en C: 2

De overheid, consumenten, werkgevers- en werknemersorganisaties en maatschappelijke organisaties verwachten van ondernemers dat zij zakendoen met respect voor mens en milieu.

De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, vormen het uitgangspunt voor internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (internationaal MVO, of IMVO). De OESO-richtlijnen zijn de meest veelomvattende richtlijnen op gebied van IMVO met ook een geschillenregeling. Hierin zijn de voor bedrijven relevante elementen van de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's), en de fundamentele arbeidsnormen van de ILO opgenomen.

Deze kaders moeten worden nageleefd door bedrijven. Door de richtlijnen in je beleidsverklaring te onderschrijven toon je commitment.

Richtlijnen voor alle bedrijven:

Nee:	De internationale richtlijnen worden niet in de beleidsverklaring genoemd
Gedeeltelijk:	Alleen de OESO-richtlijnen worden in de beleidsverklaring benoemd
Ja:	De internationale richtlijnen worden alle in de beleidsverklaring genoemd

5 Beschrijf je internationaal MVO-beleid je plannen voor het implementeren van due diligence, waarbij MVO-aspecten in de eigen bedrijfsvoering, toeleveringsketen en andere zakelijke relaties (inclusief je inkooppraktijken) aan bod komen?

Maximale score B en C: 4

Aan de internationale richtlijnen kun je als bedrijf invulling geven door een zogenoemd due diligence proces uit te voeren. Due diligence is een proces waarmee bedrijven risico's identificeren en aanpakken om negatieve effecten op maatschappij en milieu als gevolg van hun handelen te voorkomen. Dit betekent concreet dat bedrijven in de natuursteensector op een systematische manier onderzoeken of zij zelf rechtstreeks, of via de keten van hun leveranciers of afnemers, in verband staan met schade die ergens in de keten wordt toegebracht aan mens, dier, natuur en milieu. Het gaat daarbij niet alleen om feitelijke schade, maar ook om het risico dat er schade kan ontstaan. Bedrijven die hun betrokkenheid bij schade, of het risico daarop, hebben geconstateerd, moeten daartegen maatregelen nemen. Due diligence is niet een eenmalige actie; het is - als onderdeel van de bedrijfsvoering - een continu proces.

Een beleidsverklaring wint aan kracht en betekenis indien wordt aangegeven hoe de due diligence wordt geïmplementeerd en wie daarbij betrokken is.

De beleidsverklaring kan de volgende onderdelen bevatten:

1. Een managementvisie op verantwoord ondernemen;
2. Hoofdpijnen van hoe de verantwoordelijkheden op het gebied van internationaal MVO zijn vastgelegd;
3. De wijze waarop stakeholders worden betrokken, zeker in geval van de meest significante risico's ("salient risks").
(Stakeholders can be own workers, workers in the value chain, communities, rightsholders and their representatives (such as trade unions and CSOs)).

Richtlijnen grote en middelgrote C-bedrijven:

- Nee: De beleidsverklaring geeft niet aan hoe due diligence wordt geïmplementeerd en wie daarbij betrokken is
- Gedeeltelijk: De beleidsverklaring bevat ten minste onderdeel 1 en 2
- Ja: De beleidsverklaring bevat onderdeel 1 t/m 3

Richtlijnen kleine C-bedrijven en alle B-bedrijven:

- Nee: De beleidsverklaring geeft niet aan hoe due diligence wordt geïmplementeerd en wie daarbij betrokken is
- Gedeeltelijk: De beleidsverklaring bevat ten minste onderdeel 1
- Ja: De beleidsverklaring bevat ten minste onderdeel 1 en 2

8 Betrek je bij het ontwikkelen van je internationaal MVO-beleid relevante interne en externe expertise, inclusief belanghebbenden?

Maximale score B en C: 4

Interne stakeholders zoals werknemers en externe stakeholders zoals ngo's, vakbonden, overheden en producenten hebben vaak informatie die behulpzaam kan zijn bij het opstellen of bijstellen van beleid. Zij zijn vaak beter of eerder op de hoogte van ontwikkelingen die je graag tijdig in het beleid opneemt.

Consultatie van experts kan het volgende inhouden:

1. Het beleid werd opgesteld via consultatie van eigen medewerkers;
2. Het beleid werd opgesteld via consultatie van externe stakeholders of hun vertegenwoordigers, bijvoorbeeld het TruStone-secretariaat of maatschappelijke organisaties en vakbonden.

Richtlijnen alle bedrijven:

- Nee: Bij het opstellen van het beleid is geen expertise betrokken
 Gedeeltelijk: Bij het opstellen van het beleid is alleen interne expertise betrokken
 Ja: Bij het opstellen van het beleid is zowel interne als externe expertise betrokken

10 Evaluer je periodiek of het internationaal MVO-beleid wordt toegepast binnen het bedrijf en of het nog actueel is, en worden er zo nodig maatregelen genomen?

Maximale score B en C: 4

Het effect dat een bedrijf kan hebben op mensenrechten, veiligheid en milieu is mede afhankelijk van de context waarin het bedrijf opereert. Die context kan veranderen. Ook de activiteiten van het bedrijf kunnen veranderen. Tijdens het doen van due diligence zal bovendien informatie worden verzameld die aanleiding kan geven om het beleid aan te passen. Denk hierbij aan informatie die naar voren komt tijdens het analyseren van risico's, het consulteren van stakeholders en de informatie die naar voren komt via een klachtenmechanisme. Informatie die beschikbaar komt uit auditrapporten kan hier ook worden meegenomen. Ook kan interne evaluatie (bijvoorbeeld tijdens managementoverleg, OR- of afdelingsoverleg) aanleiding geven om de relevantie van de beleidsverklaring op gezette tijden tegen het licht te houden.

Evaluatie van het IMVO beleid kan als volgt worden ingevuld:

1. Het bedrijf evalueert zijn internationaal MVO-beleid periodiek ten minste een keer in de twee jaar;
2. Het bedrijf doet dit op basis van interne en externe ontwikkelingen en input. Deze input kan bijvoorbeeld informatie betreffen die is verzameld via risicoanalyse, audits, stakeholderconsultatie, het klachtenmechanisme en/of het bezoeken van fabrikanten en/of groeves;
3. De gebruikte input is (kort) schriftelijk vastgelegd of verzameld. Dit geldt tevens voor vastgestelde wijzigingen in het beleid.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

- Nee: Geen periodieke evaluatie van het beleid
 Gedeeltelijk: Evaluatie bevat ten minste onderdeel 1 en 2
 Ja: Evaluatie bevat onderdeel 1 t/m 3

Richtlijnen kleine bedrijven:

- Nee: Geen periodieke evaluatie van het beleid
 Gedeeltelijk: Evaluatie bevat ten minste onderdeel 1
 Ja: Evaluatie bevat ten minste onderdeel 1 en 2

11 Maak je het internationaal MVO-beleid openbaar, bijvoorbeeld op je website?

Maximale score B en C: 4

In het beleid voor IMVO geeft een bedrijf aan wat het van zichzelf en van anderen, bijvoorbeeld producenten of andere ketenpartners, verwacht op dit gebied. Dit schept intern en extern duidelijkheid. Sommige bedrijven, met name midden- en kleinbedrijven, hebben moeite met het opstellen van beleidsstukken 'die toch niemand leest'. Daar zit wat in: ongeschreven regels en afspraken kunnen net zo effectief zijn als formele teksten. Het grote voordeel van vastgesteld en gepubliceerd beleid is echter dat het makkelijker is om externe partijen hierover te informeren. Klanten, eigen personeel, maatschappelijke organisaties en leveranciers vinden IMVO steeds belangrijker. In hun ogen betekent 'geen tekst' meestal ook: 'geen beleid'.

Je kunt de beleidsverklaring als volgt publiek maken:

1. Verklaring die opgevraagd moet worden of die na verloop van tijd niet meer direct toegankelijk is zoals op sociale media, in ten minste Nederlands en Engels;
2. Verklaring op de website, in ten minste Nederlands en Engels.

Richtlijnen alle bedrijven:

Nee:	Geen publiek beschikbare verklaring
Gedeeltelijk:	Een beleidsverklaring die niet direct toegankelijk is (onderdeel 1) of alleen in het Nederlands beschikbaar is
Ja:	Een beleidsverklaring die direct toegankelijk is in zowel Nederlands als Engels

1.2 Verankerung in interne managementsystemen

12 Is het senior management verantwoordelijk voor het uitvoeren van due diligence en is de directie / raad van bestuur in bredere zin verantwoordelijk voor internationaal MVO?

Maximale score B en C: 6

Structurele inbedding van internationaal MVO in de organisatie voorkomt dat het beleid aan één persoon hangt en alles wegvalt als deze persoon vertrekt. Het vergroot tevens de internationaal MVO-capaciteit van de organisatie zodat men adequaat kan opereren en kan reageren als een onvoorzien incident opeens veel aandacht vraagt.

Het is daarbij belangrijk dat de verantwoordelijkheid om zich in te spannen voor internationaal MVO niet alleen ligt bij de internationaal MVO-afdeling of internationaal MVO-verantwoordelijke, maar ook bij het hoger management en bij de functies die in de praktijk te maken krijgen met sociale en milieuaspecten. Deze functies die ' dicht bij het vuur ' staan, moeten namelijk de oplossingen aandragen en deze ook uitvoeren. Een onderneming kan zo toewerken naar een kleiner of groter internationaal MVO-team, met verbindingen naar directie, inkoop, verkoop en marketing. Je kunt ook taak- of projectteams voor internationaal MVO instellen, bijvoorbeeld onder leiding van de afdeling inkoop of kwaliteitsmanagement. Door dwarsverbanden in de organisatie te leggen, wordt internationaal MVO een gedeelde verantwoordelijkheid van de verschillende afdelingen.

Specifiek aandacht behoeft de rol van inkoop. De inkooppraktijk kan immers (onvoorziene) negatieve gevolgen hebben in de toeleveringsketen. Zo kunnen onrealistische levertijden en boetes voor het niet halen van de levertijden een directe relatie hebben met werkomstandigheden: producenten moeten gaan overwerken en/of uitbesteden en er is - onder druk van de levertijd - minder of geen aandacht voor aspecten rondom sociale en milieuvoorwaarden. Druk op de keten via (te) scherpe

inkoopprijzen of levertijden leidt vaak tot het uitbesteden van productie aan onderaannemers. Uitbesteden wordt over het algemeen geassocieerd met lagere lonen en langere werkdagen. Uitbesteden kan meervoudig gebeuren, waardoor ketens langer worden en minder transparant. Iedere partij in die keten probeert iets te verdienen aan de opdracht. Dit kan dan weer leiden tot een 'race to the bottom' op het gebied van lonen en andere werkomstandigheden.

De inkooppraktijk kan natuurlijk ook positieve gevolgen hebben. Langetermijnrelaties met leveranciers en producenten, waarbij een reële levertijd en kostprijs berekend wordt, hebben een positief effect op de sociale omstandigheden op de plaats van herkomst.

Voor een structurele inbedding is het behulpzaam de verantwoordelijkheden voor internationaal MVO-beleid in de organisatie vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld via een organigram en via functieomschrijvingen waarin de internationaal MVO-aandachtgebieden specifiek zijn opgenomen en de interne verantwoordelijkheden zijn gedefinieerd.

Ook is het belangrijk de gebruikte systemen en besluitvormingsprocessen te beschrijven die worden gehanteerd om internationaal MVO vorm te geven en te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering. Dat kan in de webtool van TruStone. Denk hierbij ook aan managementsystemen als ISO26000 of ISO14001. Ook kunnen auditbedrijven als XertifiX, Win=Win (Fair Stone) of IGEP worden gebruikt om bij (een deel van de) productielocaties of producten risico's te identificeren en adresseren

Borgen dat internationaal MVO-beleid voldoende gewicht heeft in de organisatie kan als volgt:

1. De (eind)verantwoordelijkheid ligt bij het hoger management;
2. Verschillende functies – in ieder geval inkoop – zijn betrokken;
3. Het bedrijf heeft de verantwoordelijkheid voor internationaal MVO schriftelijk vastgelegd (bijvoorbeeld in een organigram en/of functiebeschrijvingen);
4. Het bedrijf documenteert de voortgang van de implementatie van internationaal MVO in record keeping systems, zoals de TruStone-webtool;
5. Het bedrijf beschrijft in zijn internationaal MVO-beleid welke systemen worden gehanteerd om internationaal MVO in de organisatie en keten te borgen.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Onvoldoende gewicht in de organisatie

Gedeeltelijk: Ten minste 1 t/m 3 geborgd

Ja: 1 t/m 5 geborgd

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Onvoldoende gewicht in de organisatie

Gedeeltelijk: Ten minste 1 en 2 geborgd

Ja: Ten minste 1 t/m 4 geborgd

13 Bied je middelen aan, zoals bewustmakings-/trainings-/capaciteitsopbouwsessies voor relevante werknemers, zodat zij het internationaal MVO-beleid, inclusief due diligence, beter kunnen begrijpen en implementeren?

Maximale score B en C: 4

Internationaal MVO is een dynamisch onderwerp en soms best ingewikkeld. Het is daarom belangrijk de verantwoordelijke werknemers die een rol spelen in het IMVO-beleid periodiek te trainen of van tools te voorzien zodat kennis wordt bijgehouden of wordt uitgebreid. Alleen op deze wijze kan men de toegewezen verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk invullen en worden de middelen geboden die passen bij de vastgestelde noodzakelijke omvang van hetduediligenceproces.

Borgen dat medewerkers over voldoende competenties beschikken kan als volgt:

1. De verantwoordelijken hebben de benodigde competenties, kennis, ervaring en positie waardoor het internationaal MVO-beleid effectief geïmplementeerd kan worden;
2. De verantwoordelijken worden periodiek getraind of voorzien van tools om kennis te onderhouden of uit te breiden;
3. Bovengenoemde aspecten krijgen specifiek aandacht voor de inkoopfunctie van het bedrijf.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen borging van competenties

Gedeeltelijk: Ten minste 1 en 2 geborgd

Ja: 1 t/m 3 geborgd

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen borging van competenties

Gedeeltelijk: Ten minste 1 geborgd

Ja: Ten minste 1 en 2 geborgd

14 Informeer je je medewerkers over het internationaal MVO-beleid?

Maximale score B en C: 4

Collega's – stafmedewerkers en operationele medewerkers - in het bedrijf informeren over het internationaal MVO-beleid stelt hen in staat juist te handelen en bij te dragen aan de doelstellingen.

Interne communicatie kan als volgt vorm worden gegeven:

1. Neem internationaal MVO periodiek mee in (team)overleggen;
2. Verzorg training of presentaties voor werknemers zodat ze het internationaal MVO-beleid begrijpen en de relevante aspecten ervan kunnen implementeren;
3. Voeg het internationaal MVO-beleid bijvoorbeeld toe aan het bedrijfshandboek, inkoopprocedures, werkdocumenten en het inwerkprogramma voor nieuwe werknemers.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Beleid wordt niet gedeeld

Gedeeltelijk: Ten minste 1 en 2 voor stafmedewerkers en 1 voor operationele medewerkers

Ja: 1 t/m 3 voor stafmedewerkers en ten minste 1 en 2 voor operationele medewerkers

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Beleid wordt niet gedeeld

Gedeeltelijk: Ten minste 1 en 2 voor stafmedewerkers

Ja: Ten minste 1 en 2 voor stafmedewerkers en 1 voor operationele medewerkers

1.3 Betrekken van het internationaal MVO-beleid in het gesprek met leveranciers en andere zakelijke relaties

16 Is het internationaal MVO-beleid met leveranciers en andere zakelijke relaties gedeeld?

Maximale score B en C: 4

Het is belangrijk het internationaal MVO-beleid te delen met leveranciers en andere zakelijke relaties. Het bevat immers verwachtingen die je van je leveranciers (en jezelf) hebt. Het internationaal MVO-beleid kan worden gedeeld met anderen via het publiek maken van het beleid op de website.

In een Code of Conduct kun je aangeven wat je van de leverancier verwacht ten aanzien van de geformuleerde zeven kernthema's maar ook wat je van de leverancier verwacht om deze kernthema's daadwerkelijk te borgen in zijn beleidsvoering via bijvoorbeeld een managementsysteem, audits of training.

Het beleid kan ook worden geformaliseerd via het opnemen daarvan in de contractuele relatie door ondertekening van 'supplier manual', inkoopvoorwaarden en/of inkoopcontracten.

Communicatie met leveranciers over je IMVO-beleid kan op verschillende manieren:

1. Het beleid is in verschillende talen publiek toegankelijk via de website van het bedrijf;
2. Een code of conduct wordt gedeeld en besproken met leveranciers;
3. Het beleid wordt met leveranciers gedeeld via integratie van het beleid in de contractuele relatie met leveranciers.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Beleid wordt niet gedeeld of alleen in het Nederlands via de website

Gedeeltelijk: Communicatie met leveranciers volgens 1 en 2

Ja: Communicatie met leveranciers volgens 1 t/m 3

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Beleid wordt niet gedeeld of alleen in het Nederlands via de website

Gedeeltelijk: Communicatie met leveranciers volgens 1

Ja: Communicatie met leveranciers volgens 1 en 2

18 Als je nieuwe zakelijke relaties overweegt, maak je dan gebruik van prekwalificatieprocessen, biedingscriteria of screeningcriteria om rekening te houden met internationaal MVO-aspecten die relevant zijn voor dergelijke zakelijke relaties, hun activiteiten of productielocaties?

Maximale score B en C: 4

Voordat je de beslissing neemt om met een nieuwe producent of product te starten, is het belangrijk om te onderzoeken welke risico's er (mogelijk) zijn. Is er voldoende budget en capaciteit beschikbaar om in deze nieuwe situatie als bedrijf je due diligence te kunnen uitvoeren? Om op een verantwoorde manier met deze nieuwe leverancier te gaan werken? Deze vragen moeten onderdeel zijn van besluitvorming.

Manieren om inzicht te krijgen in de situatie bij de nieuwe producent zijn onder andere: Check of de nieuwe partner IMVO-beleid heeft en auditrapporten kan laten zien. Als dat niet het geval is, doe dan een pre-audit. Is de partner forward thinking als het gaat om IMVO? Heeft de producent ervaring met of toegang tot duurzamere materialen? Dit kan van grote invloed zijn op het realiseren van verbeteringen en de hoeveelheid capaciteit die daarvoor nodig kan zijn.

Onderzoek ook of de producent ruimte heeft voor nieuwe orders en de juiste productieprocessen in huis heeft hiervoor. Wanneer dit niet het geval is, is de kans groot dat je order wordt uitbesteed naar de subcontractor. Doe bij een nieuwe inkoopregio of nieuw inkoopland eerst onderzoek naar dat land of de regio. Bijvoorbeeld door rapporten van internationale instanties, ngo's, vakbonden en anderen te raadplegen. Niet alles hoeft perfect te zijn, maar ernstige vormen van kinderarbeid kun je beter van tevoren uitsluiten (zerotolerance). Bezoek de productielocatie en/of vraag foto's op.

Screening van leveranciers kan als volgt vorm krijgen:

1. Onderzoek naar land of regio;
2. Audits en/of foto's opvragen of pre-audit uitvoeren;
3. Dialoog met leveranciers over IMVO-risico's en afspraken voor een gezamenlijke aanpak.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen screening of alleen 1
 Gedeeltelijk: Screening volgens 1 en 2
 Ja: Screening volgens 1 t/m 3

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen screening
 Gedeeltelijk: Screening volgens 1
 Ja: Screening volgens 1 en 2

2. Analyses van keten, gebruikte materialen, product en inkoop/bedrijfsproces

De tweede stap in het due diligence-proces is het verkrijgen van inzicht in de keten en de materialen, grondstoffen en processen die worden toegepast om producten te maken. Dit inzicht is belangrijk omdat een bedrijf anders niet in staat is een volledig overzicht te creëren van de diverse risico's en impacts verbonden aan producten.

Op de website van TruStone kun je onder meer de volgende publicaties vinden die je kunnen helpen bij stap 2:

- Risicoanalyses Brazilië, China, India, Turkije, Vietnam, Zimbabwe (alle EN);
- Handreiking Supplier engagement in China (EN).

Op de besloten sharepoint pagina van TruStone kun je de volgende tools vinden die je kunnen helpen bij stap 2:

- Declaration of origin (EN);
- Handreiking Toeleveringsketen in kaart brengen (NL/EN);
- Risicoanalyse Egypte (EN);
- Kruistabel landen en risico's (NL).

2.1 Toeleveringsketen in kaart brengen

1 Heb je je toeleveringsketens in kaart gebracht, met inbegrip van alle productielocaties en zakelijke relaties?

Maximale score B en C: 0

Deze stap in het due diligenceproces heeft betrekking op het verkrijgen van inzicht in de keten en de diverse schakels die betrokken zijn bij het maken van de producten. Dit inzicht is belangrijk omdat je anders niet in staat bent een volledig overzicht te creëren van de diverse risico's en impacts verbonden aan de producten.

Verdiepingsvragen TruStone:

- Hoeveel inzicht (percentage) heb je in de eerste schakel van de keten(s) waar je van importeert (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.**
- Hoeveel inzicht (percentage) heb je in de fabrieken (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.**
- Hoeveel inzicht (percentage) heb je in de groeves waar de geïmporteerde natuursteen van gewonnen wordt? Het overzicht dient actueel te zijn.**

1a. Hoeveel inzicht heb je in de eerste schakel van de keten(s) waar je van importeert (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.

Maximale score B en C: 8 punten

Het betreft hier de bedrijven met wie jullie een directe relatie (bijvoorbeeld een inkoopcontract) hebben. Meestal is dit een groothandelaar of exporteur/agent en soms een fabriek. Het vaststellen van een lijst met eerste schakels van de keten is de eerste stap in het transparant maken van de keten.

Het overzicht wordt verstrekt per steentype (materiaal en kleur). Het is niet nodig nader te specificeren naar type verwerking (borstelen, boucharderen, etc). Het overzicht kan in de webtool worden ingediend.

Partijen hebben afgesproken dat bij het bepalen van de inzichtpercentages circulaire ketens mogen worden meegeteld als keten die inzichtelijk is. Bepaal wat het aandeel is

van gebruikte materialen – ten behoeve van nieuwe toepassingen (recycling/upcycling) - van je totale inkoop. Dat aandeel mag je meetellen als ketens die volledig inzichtelijk zijn.

Richtlijnen voor alle bedrijven:	
0<50%	0 punten
50<75%	4 punten
75<100%	6 punten
100%	8 punten

1b. Hoeveel inzicht heb je in de fabrieken (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.

Maximale score B en C: 10 punten

Hier wordt van je verwacht inzicht te verschaffen in de fabrieken waarmee je een directe relatie (je koopt er zelf in) of indirecte relatie (je agenten of importeurs kopen bij deze fabrieken in) hebt. Het vaststellen van een lijst met fabrieken is de tweede stap in het transparant maken van de keten.

NB: het kan zijn dat je al een deel van de fabrieken hebt opgegeven bij de vorige vraag omdat je hier een directe inkooprelatie mee hebt. Dit is geen probleem. Je hebt dan wat minder werk bij deze vraag en hoeft de gegevens van deze fabrieken niet nog een keer in te voeren. Je dient hier dan nog wel de fabrieken op te geven met wie je een indirecte inkooprelatie hebt.

Het overzicht wordt verstrekt per steentype (materiaal en kleur). Het is niet nodig nader te specificeren naar type verwerking (borstelen, boucharderen, etc). Het overzicht kan in de webtool worden ingediend.

Partijen hebben afgesproken dat bij het bepalen van de inzichtpercentages circulaire ketens mogen worden meegeteld als keten die inzichtelijk is. Bepaal wat het aandeel is van gebruikte materialen – ten behoeve van nieuwe toepassingen (recycling/upcycling) - in je totale inkoop. Dat aandeel mag je meetellen als ketens die volledig inzichtelijk zijn.

Richtlijnen voor alle bedrijven:	
0<50%	0 punten
50<75%	4 punten
75<100%	7 punten
100%	10 punten

1c. Hoeveel inzicht heb je in de groeves waar de geïmporteerde natuursteen van gewonnen wordt? Het overzicht dient actueel te zijn.

Maximale score B en C: 10 punten

Hier wordt van je verwacht inzicht te verschaffen in de groeven waar je ketenpartners (fabrieken, importeurs, groothandels) voor je producten inkopen. Het vaststellen van een lijst met groeven is de vierde en laatste stap in het transparant maken van de keten.

Het overzicht wordt verstrekt per steentype (materiaal en kleur). Het is niet nodig nader te specificeren naar type verwerking (borstelen, boucharderen, etc). Het overzicht kan in de webtool worden ingediend.

Partijen hebben afgesproken dat bij het bepalen van de inzichtpercentages circulaire ketens mogen worden meegeteld als keten die inzichtelijk is. Bepaal wat het aandeel is

van gebruikte materialen – ten behoeve van nieuwe toepassingen (recycling/upcycling) – in je totale inkoop. Dat aandeel mag je meetellen als ketens die volledig inzichtelijk zijn.

Richtlijnen voor B-bedrijven		Richtlijnen voor C-bedrijven	
0-20%	0 punten	0<20%	0 punten
20<50%	3 punten	20<40%	2 punten
50<75%	6 punten	40<60%	4 punten
75<90%	8 punten	60-75%	6 punten
≥90%	10 punten	75-90%	8 punten
		≥90%	10 punten

2 Algemene risicoanalyse

Maximale score C: 0

Verdiepingsvragen TruStone:

- Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per land of regio in kaart gebracht?
- Heb je de risico's in de keten(s) verbonden aan je inkooppraktijk in kaart gebracht

2a. Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per land of regio in kaart gebracht?

Maximale score C: 4

Om bedrijven op weg te helpen, hebben partijen acht risico's in beeld gebracht die in de natuursteenketen als geheel veel voorkomen:

- discriminatie en gender;
- kinderarbeid;
- gedwongen arbeid;
- leefbaar loon;
- vrijheid van vakvereniging en collectieve onderhandeling;
- veiligheid en gezondheid;
- landrechten;
- leefomgeving (inclusief lucht-, bodem en waterverontreiniging).

De ernst en omvang van deze risico's zullen per land en regio verschillen. Breng dit in beeld voor de landen en regio's/districten waar fabrieken of groeves zijn gevestigd waar jouw materialen worden gewonnen en verwerkt. Ook kan blijken dat voor deelsectoren of voor specifieke ketens ook andere thema's dan de genoemde acht naar voren komen. Als er andere risico's geïdentificeerd worden, neem die dan ook mee in de risicoanalyse.

Risico's op land- en regioniveau kunnen op diverse manieren worden vastgesteld. Een belangrijk hulpmiddel zijn de landenrapporten van TruStone, zie: [publicaties](#). Ook kan de [MVO-risicochecker](#) helpen. Verder kunnen rapporten die zijn ontwikkeld door ngo's, overheden of vakbonden van dienst zijn. Belangrijk is ook in gesprek te gaan met deze partijen. Gesprekken met ngo's, vakbonden en overheden betrokken bij het convenant of met lokale partijen als ngo's of vakbonden kunnen je risicoanalyse aanvullen.

Om een goed overzicht voor alle relevante landen te verkrijgen zijn er verschillende werkwijzen:

- Men heeft hiervoor het overzicht gebruikt dat partijen via collectieve due diligence tot stand hebben gebracht en/of andere tools/rapporten gebruikt;
- Het bedrijf heeft in collectief verband, bijvoorbeeld een TruStone-dialoog, meerdere stakeholders in productielanden geconsulteerd over de risico's per land en regio;

3. Het bedrijf heeft informatie betrokken uit meldingen en klachten bij eigen of andere klachtenmechanismen;
4. Het bedrijf heeft zelf meerdere stakeholders in productielanden geconsulteerd over de risico's per land en regio.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht van risico's per land of regio

Gedeeltelijk: Overzicht op basis van ten minste werkwijzen 1 t/m 3

Ja: Overzicht op basis van werkwijzen 1 t/m 4

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht van risico's per land of regio

Gedeeltelijk: Overzicht op basis van ten minste werkwijzen 1 en 2

Ja: Overzicht op basis van ten minste werkwijzen 1 t/m 3

2b) Heb je de risico's in de keten(s) verbonden aan je inkooppraktijk in kaart gebracht

Maximale score C: 4

Inkoopbeslissingen van je bedrijf hebben invloed op de werkomstandigheden van anderen. Dit geldt voor verschillende inkoopaspecten:

- Is het redelijk van de producent te vragen dat hij werknemers een leefbaar loon betaalt als je de inkoopprijs steeds verder verlaagd?
- Kun je van fabrieken een verklaring van een auditbedrijf vragen als je zelf geen langetermijncommitment wilt aangaan en steeds wisselt van leverancier?
- Het 'last minute' verhogen of verlagen van productievolumes of veranderen van productspecificaties kan ook nadelige gevolgen hebben zoals het (extreem) moeten overwerken van arbeiders in fabrieken of het uitbesteden van productie naar leveranciers waar je geen zicht hebt op de sociale en milieuomstandigheden.
- Het (te) laat betalen van facturen kan leiden tot uitgestelde betalingen van de lonen van arbeiders.

Bovenstaande voorbeelden laten zien dat het belangrijk is de risico's van je inkooppraktijk in kaart te brengen en hierover in gesprek te gaan met je leveranciers.

Risico's van inkooppraktijken in kaart brengen kan op verschillende manieren:

1. Zelf analyseren van de mogelijke risico's verbonden aan de inkooppraktijk;
2. Evaluatie van de analyse waarbij ook feedback van leveranciers wordt gevraagd.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen overzicht van risico's van inkooppraktijken

Gedeeltelijk: Overzicht bevat ten minste onderdeel 1 voor de inkooppraktijk van de afgelopen 2 jaar

Ja: Overzicht bevat onderdeel 1 en 2 voor de inkooppraktijk van de afgelopen 2 jaar

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen overzicht van risico's van inkooppraktijken

Gedeeltelijk: Overzicht bevat ten minste onderdeel 1 voor de inkooppraktijk van de afgelopen 3 jaar

Ja: Overzicht bevat ten minste onderdeel 1 voor de inkooppraktijk van de afgelopen 3 jaar

3 Evalueer je de impact jaarlijks en voorafgaand aan belangrijke beslissingen of wijzigingen in de activiteit?

Maximale score C: 4

Due diligence is geen eenmalige exercitie, maar een continu proces. Leveranciers veranderen en omstandigheden eveneens.

Voor het bepalen van de frequentie van een algemene risicoanalyse kun je letten op het volgende:

1. Periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks;
2. Bij elke grote verandering in de relatie met leveranciers;
3. Op het moment dat nieuwe informatie beschikbaar komt, bijvoorbeeld uit klachtenmechanismen.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen periodiek onderzoek van risico's

Gedeeltelijk: Onderzoek vindt plaats volgens twee onderdelen van 1 t/m 3

Ja: Algemeen onderzoek naar risico's elk jaar en bij 2 en 3

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen periodiek onderzoek van risico's

Gedeeltelijk: Onderzoek vindt plaats volgens 1, 2 of 3

Ja: Algemeen onderzoek naar risico's elke 2 jaar en bij 2 en 3

2.2 Verdiepende risicoanalyse

4 Heb je de risico's in de ketens per productielocatie in kaart gebracht?

Maximale score C: 0

Verdiepingsvragen TruStone:

a) Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per fabriek in kaart gebracht?

b) Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per groeve in kaart gebracht?

4a. Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per fabriek in kaart gebracht?

Maximale score C: 8

Het gaat hier om het verkrijgen van inzicht in de potentiële of bestaande risico's bij de fabrieken waar je materialen of producten worden verwerkt. Deze risico's kunnen

betrekking hebben op de eerdergenoemde zeven specifieke thema's die in de natuursteenketen vaak voorkomen, maar kunnen ook op andere aspecten betrekking hebben.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht

Gedeeltelijk: Overzicht van risico's in 25 – 75% van de fabrieken

Ja: Overzicht van risico's in meer dan 75% van de fabrieken

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht

Gedeeltelijk: Overzicht van risico's in 25 – 50% van de fabrieken

Ja: Overzicht van risico's in meer dan 50% van de fabrieken

4b. Heb je de risico's in de keten(s) waar je van importeert per groeve in kaart gebracht?

Maximale score C: 6

Het gaat hier om het verkrijgen van inzicht in de potentiële of bestaande risico's in de groeven waar je materialen worden gewonnen. Deze risico's kunnen betrekking hebben op de eerdergenoemde zeven specifieke thema's die in de natuursteenketen vaak voorkomen, maar kunnen ook op andere aspecten betrekking hebben.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht

Gedeeltelijk: Overzicht van risico's in 40 – 60% van de groeves

Ja: Overzicht van risico's in meer dan 60% van de groeves

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen of beperkt overzicht

Gedeeltelijk: Overzicht van risico's in 25 – 50% van de groeves

Ja: Overzicht van risico's in meer dan 50% van de groeves

5 Heb je risico's in de keten(s) op basis van ontvangen klachten, audits en/of cases en rapporten van derden in kaart gebracht?

Maximale score C: 8

De meeste risico's in keten(s) waar je van importeert heb je dankzij de voorgaande stappen in kaart gebracht. De wijze waarop je het onderzoek hebt uitgevoerd is bepalend voor de kwaliteit van de analyse.

Eigen bezoeken aan leveranciers of consultatie van externe stakeholders kunnen een goede indicatie geven van het aanwezig zijn of ontbreken van bepaalde risico's. Het zal ook voorkomen dat anderen risico's en negatieve gevolgen constateren in de fabrieken, groevegebieden en/of groeven waar je producten vandaan komen. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan rapporten en onderzoeken die verschijnen en waar fabrieken of groeven waar je mee werkt specifiek worden genoemd.

Het kan ook gaan om klachten van werknemers of andere belanghebbenden. Deze klachten kunnen bij je terecht komen via een klachtenmechanisme van een initiatief via de klachten- en geschillencommissie van TruStone. Het is van belang deze risico's en negatieve gevolgen op basis van ontvangen klachten en/of cases en rapporten van derden mee te nemen.

Risico's kunnen eveneens aan het licht komen via een auditbedrijf waarmee je samenwerkt. Audits hebben echter zowel sterktes als zwaktes. Afhankelijk van de mate

van vertrouwen tussen de auditor en werknemers bij een producent zal een audit sommige risico's maar moeilijk boven tafel krijgen. Een voorbeeld daarvan zijn risico's met betrekking tot discriminatie of vrijheid van vakvereniging. Veel werknemers zullen niet over discriminerende of vakbondsonvriendelijke praktijken praten uit onwetendheid over hun rechten of vanwege angst voor negatieve consequenties (ontslag, demotie, en 'black listing'). Ook zijn audits slechts een momentopname. Het is belangrijk hiervan bewust te zijn.

Het is raadzaam in deze fase van je due diligence-activiteiten ook zelf actief belanghebbenden (ngo's, vakbonden, overheden, producenten, werknemers et cetera) te consulteren. Dit kunnen lokale en internationale stakeholders zijn. Het zorgt ervoor dat je bepaalde risico's of impacts niet over het hoofd ziet en/of de ernst of waarschijnlijkheid niet onderschat.

Om een volledig beeld te krijgen kun je ten minste een keer in de twee jaar het volgende in het onderzoek betrekken.

1. Directe of indirecte klachten die betrekking hebben op de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden;
2. Eigen bezoek aan de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden;
3. Rapporten en/of onderzoeken van derden die betrekking hebben op de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden;
4. Audits van de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden;
5. Consultatie van stakeholders en rechthebbenden die betrokken zijn bij de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen onderzoek

Gedeeltelijk: Onderzoek volgens 1 en ten minste 1 van de onderdelen 2 t/m 5

Ja: Onderzoek volgens 1 en 5 en minste 1 van de onderdelen 2 t/m 4

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen onderzoek

Gedeeltelijk: Onderzoek volgens 1

Ja: Onderzoek volgens 1 en ten minste 1 van de onderdelen 2 t/m 5

2.3 Analyse veroorzaken, bijdragen aan, direct gelinkt aan

7 Beoordeel je betrokkenheid bij de geïdentificeerde daadwerkelijke of potentiële negatieve effecten: veroorzaak je de effecten, draag je eraan bij of ben je rechtstreeks betrokken bij de impact via een zakelijke relatie?

Maximale score C: 4

De verantwoordelijkheid voor schade/impact en de acties die van het bedrijf worden verwacht, hangen af van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is. Je kunt de impact veroorzaken, je kunt eraan bijdragen en je kunt er mee verbonden zijn. Het is belangrijk dat verschil te maken, omdat dit invloed heeft op de te ondernemen acties.

Veroorzaken van negatieve impact: er is een directe relatie tussen jouw handelen en de negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn personeelsleden of klanten discrimineert. De actie die van het bedrijf verwacht wordt, is het stoppen van de handeling die de impact veroorzaakt en het verlenen van of meewerken aan genoegdoening voor de benadeelden. Let op: indien je negatieve impacts constateert bij productielocaties onder eigen beheer, valt dit onder het veroorzaken van negatieve impact. Als (mede)eigenaar ben je immers primair verantwoordelijk voor de omstandigheden in je bedrijf.

Bijdragen aan negatieve impact: een bedrijf veroorzaakt samen met (een) andere partij(en) een negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn producenten onder druk zet door de inkooprijzen te verlagen, met als gevolg dat die producent (een deel van) de productie uitbesteedt aan een atelier waar het minimumloon niet wordt betaald. Het bedrijf en de producent zijn in dat geval samen verantwoordelijk. De actie die van het bedrijf verwacht wordt, is het stoppen van de handeling die de impact veroorzaakt en het verlenen van of meewerken aan genoegdoening voor de benadeelden. Daarnaast wordt van het bedrijf verwacht dat het zijn leverage (hefboom) gebruikt of vergroot, met als doel de negatieve impact zoveel mogelijk uit te bannen.

Verbonden zijn met negatieve impact: een bedrijf is door de herkomst van producten gelinkt aan de negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat er via due diligence alles aan gedaan heeft om kinderarbeid bij het borduren van producten uit te sluiten. Tegen alle afspraken in en achter de rug van het bedrijf om besteedt de producent het borduurwerk uit aan een atelier waar kinderen werkzaam zijn. Het bedrijf is niet verantwoordelijk en hoeft in dit geval ook geen handeling te stoppen of genoegdoening te verlenen (al kun je hier wel voor kiezen). Wel wordt er van het bedrijf verwacht dat het zijn leverage gebruikt of vergroot, met als doel de impact zoveel mogelijk uit te bannen.

Let erop dat deze mate van betrokkenheid bij een negatieve impact niet statisch is. Deze kan veranderen naarmate een situatie zich ontwikkelt. Indien er onvoldoende inspanning is gepleegd om de negatieve gevolgen aan te pakken via due diligence of er geen (effectievere) maatregelen worden genomen om de negatieve impact verder te voorkomen of beperken, kan de situatie waarin er eerst sprake was van 'verbonden aan' overgaan naar 'bijdragen aan'. Dit zorgt er ook voor dat de acties veranderen die van een bedrijf worden verwacht.

Het is belangrijk bovenstaande analyse te maken omdat de wijze van betrokkenheid invloed heeft op de van jouw verwachte acties. Leg de analyse van de betrokkenheid van jullie bedrijf bij een negatieve impact ook aan anderen voor. Wellicht komen jullie zelf tot de conclusie dat het bedrijf gelinkt is (en dus niet verantwoordelijk is) bij een negatieve impact, maar vinden anderen dat het bedrijf wel bijdraagt aan de negatieve impact (en dus medeverantwoordelijk is). Dit kun je beter zo vroeg mogelijk horen.

Richtlijnen alle bedrijven:

Nee:	Geen beschrijving van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is
Gedeeltelijk:	Beschrijving van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is voor 25 – 50% van de ketens
Ja:	Beschrijving van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is voor meer dan 50% van de ketens

2.4 Het prioriteren van risico's en/of negatieve gevolgen

8 Heb je alle vastgestelde risico's en/of negatieve gevolgen geprioriteerd op basis van ernst en waarschijnlijkheid?

Maximale score C: 8

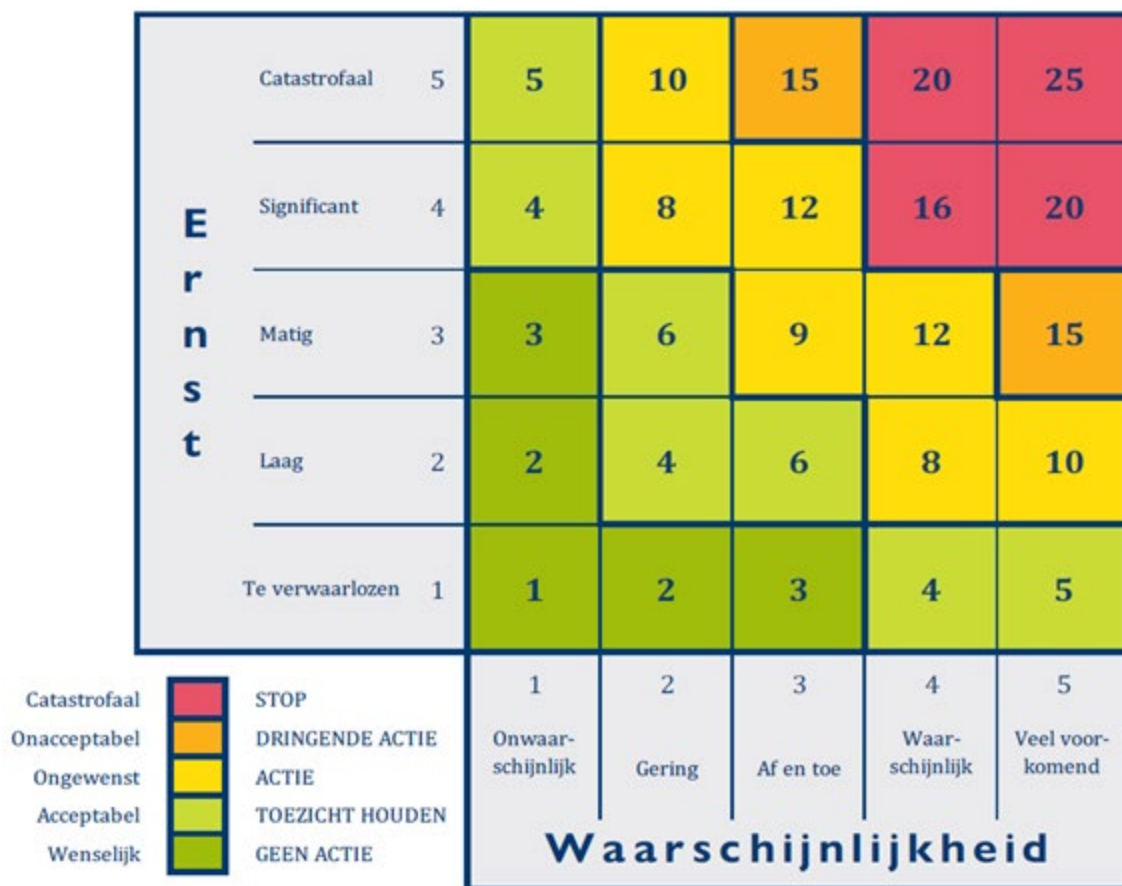
Indien je hebt geconstateerd dat het vanwege het aantal risico's en/of de geringe omvang van je organisatie niet mogelijk is alle vastgestelde risico's gelijktijdig te adresseren, zul je de geconstateerde risico's moeten prioriteren. Prioritering is een essentieel element van due diligence. Dat aan bepaalde zaken prioriteit wordt gegeven, betekent niet dat andere zaken minder van belang zijn of dat het ene recht meer van belang zou zijn dan het andere. Het is vooral bedoeld om de activiteiten volgtijdelijk te

kunnen aanpakken en middelen in te zetten naar gelang de ernst van de mogelijke negatieve impacts. Prioritering moet plaatsvinden in samenspraak met belanghebbenden en experts.

Bij prioritering van risico's dient een samenhangende afweging gemaakt te worden op basis van:

- Hoe ernstig is het geïdentificeerde negatieve effect, in termen van de omvang, het aantal mensen dat het betreft en de mogelijke onomkeerbaarheid van de gevolgen?
- Hoe waarschijnlijk zal het negatieve effect zich voordoen; hoe groot is de kans op een negatief effect?

Deze twee dimensies kunnen in een 'heat map' tegen elkaar worden afgezet. De impacts die hoog scoren op deze factoren hebben de grootste prioriteit om op te handelen. Ernst weegt daarbij het zwaarste zoals de rode vakken in de heat map laten zien.

Om het invullen van een heat map wat gemakkelijker te maken zijn onderstaand een paar voorbeelden genoemd van waarschijnlijke en ernstige risico's.

Voorbeelden van waarschijnlijke risico's:

- Het niet-betalen van een leefbaar loon is een waarschijnlijk risico in zogenaamde hoog-ricicolanden. Dit risico is ook waarschijnlijk bij kwetsbare groepen zoals vrouwen of migranten, of bij mensen van een lagere kaste (India).
- Luchtwegaandoeningen als gevolg van het zagen van natuursteen blokken (in groeven) of platen (in fabrieken) is een ander voorbeeld van een waarschijnlijk risico.

Voorbeelden van ernstige risico's en gevolgen zijn:

- Blijvende gezondheidsschade aan de luchtwegen voor arbeiders in fabrieken en groeven door het zagen van blokken en platen, soms met dodelijke gevolgen is een voorbeeld van een ernstig risico.
- Kinderarbeid die de ontwikkeling van kinderen blijvend schade toebrengt, is een ander voorbeeld van een ernstig risico.

De richtlijnen vragen dus om te prioriteren op ernst en waarschijnlijkheid, terwijl bedrijven vaak geneigd zullen zijn om in hun aanpak te beginnen bij die risico's die binnen hun directe invloedssfeer liggen. Maar ook als er sprake is van een beperkte invloed (leverage) en bij complexe problemen verder in de keten, zijn er vaak mogelijkheden om deze invloed via samenwerking met anderen (bijvoorbeeld met andere bedrijven en andere partijen) te vergroten.

Meer informatie: Shift-rapport over identificeren en prioriteren van risico's:

<https://shiftproject.org/resource/business-and-human-rights-impacts-identifying-and-prioritizing-human-rights-risks/>

Prioritering bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het bedrijf prioriteert vastgestelde risico's en impacts;
2. Het bedrijf legt uit waarom en welke risico's en impacts op basis van ernst en waarschijnlijkheid zijn geprioriteerd;
3. Het bedrijf legt uit waarom en welke risico's en impacts op basis van ernst en waarschijnlijkheid niet zijn geprioriteerd.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Vastgestelde risico's zijn niet geprioriteerd op basis van ernst en waarschijnlijkheid

Gedeeltelijk: Bij de prioritering zijn onderdelen 1 en 2 toegepast.

Ja: Bij de prioritering zijn onderdelen 1 t/m 3 toegepast

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Vastgestelde risico's zijn niet geprioriteerd op basis van ernst en waarschijnlijkheid

Gedeeltelijk: Bij de prioritering is onderdeel 1 toegepast

Ja: Bij de prioritering zijn onderdelen 1 en 2 toegepast

9 Worden belanghebbenden daarbij geraadpleegd?

Maximale score C: 8

Voor het volledig en juist in kaart brengen van risico's en het correct prioriteren van risico's op het gebied van mensenrechten, veiligheid en milieu is het essentieel dat bedrijven gebruik maken van de kennis van personeelsleden, belanghebbenden en eventuele externe deskundigen. Bij MVO-risico's gaat het primair om het voorkomen en verminderen van negatieve effecten van de bedrijfsactiviteiten op anderen. Het ligt dan ook voor de hand een betekenisvolle dialoog aan te gaan met relevante belanghebbenden. Dit betekent in essentie dat een bedrijf luistert, antwoord geeft op de zorgen die worden geuit, deze meeneemt in de interne besluitvorming en de resultaten hiervan terugkoppelt.

Interne deskundigen kunnen bijvoorbeeld betrokken worden door bijeenkomsten te organiseren met medewerkers van relevante afdelingen zoals MVO, personeelszaken en inkoop.

Omdat het vooral gaat om de impact op rechten van anderen is het van belang om niet alleen af te gaan op informatie uit het bedrijf zelf, maar ook om met (lokale) vakbonden

en experts te praten over de risico's binnen een sector of land. Consulteer zeker op het vlak van vakbondsvrijheid, kinderarbeid en gedwongen arbeid, stakeholders (waaronder werknemers, lokale ngo's en lokale vakbonden) die veel inzicht hebben in de feitelijke situatie ter plekke en laat hun weten wat er met de door hen geleverde informatie wordt gedaan.

Wat betreft de belanghebbenden is het natuurlijk allereerst van belang dat een bedrijf deze identificeert. Wie moet worden geraadpleegd, waarover en met welk doel? Het is van belang daarbij belanghebbenden die invloed op het bedrijf kunnen hebben te onderscheiden van belanghebbenden die geraakt kunnen worden door een ongunstig effect. Internationale en Nederlandse maatschappelijke organisaties hebben doorgaans een groot netwerk van belanghebbenden en hun vertegenwoordigers in landen met hoge MVO-risico's. Deze organisaties kunnen daarom een rol spelen in het identificeren van lokale contacten en het faciliteren van een lokale dialoog met relevante belanghebbenden.

Als je bent aangesloten bij een auditbedrijf die verklaringen afgeeft en je wilt risico's aanpakken via de programma's van dat auditbedrijf, let er dan op dat het raadplegen van belanghebbenden veelal geen eis is van auditbedrijven. Je moet dus eerst belanghebbenden raadplegen en daarna verkennen wat auditbedrijven voor je kunnen betekenen.

Bij het betrekken van belanghebbenden zijn de volgende onderdelen van belang:

1. Het bedrijf betreft interne deskundigen;
2. Het bedrijf heeft in collectief verband, bijvoorbeeld een TruStone-dialoog, meerdere stakeholders in productielanden geconsulteerd over de prioritering van risico's;
3. Het bedrijf heeft zelf meerdere stakeholders in productielanden geconsulteerd over de prioritering van risico's.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Informatie van belanghebbenden is niet meegenomen
 Gedeeltelijk: Bij het betrekken van belanghebbenden zijn onderdelen 1 en 2 toegepast
 Ja: Bij het betrekken van belanghebbenden zijn onderdelen 1 tot en met 3 toegepast

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Informatie van belanghebbenden is niet meegenomen
 Gedeeltelijk: Bij het betrekken van belanghebbenden is onderdeel 1 toegepast
 Ja: Bij het betrekken van belanghebbenden zijn onderdelen 1 en 2 toegepast

3. Actieplan: voorkomen, verminderen, herstellen/compenseren

Bij stap 3 hoort het staken van activiteiten die negatieve gevolgen veroorzaken of eraan bijdragen. Een bedrijf komt hierachter door stap 2 goed te doorlopen. Het bedrijf ontwikkelt een concreet plan, en voert deze uit, om potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen te voorkomen en te beperken. Ga aan de slag met de geprioriteerde risico's en impacts (thema's) die uit de risicoanalyse van jouw bedrijf naar voren zijn gekomen.

Op de website van TruStone kun je onder meer de volgende publicaties vinden die je kunnen helpen bij stap 3:

- Handreikingen Arbeidsveiligheid en gezondheid, Gender & discriminatie, Kinderrechten, Leefbaar loon (alle NL/EN)
- Handreiking voor importeurs, leveranciers en werknemers in China op 6 thema's (EN/Ch)

Op de besloten sharepoint pagina van TruStone kun je onder meer de volgende tools vinden die je kunnen helpen bij stap 3:

- Training manual sociale dialoog (EN)

3.1 Acties met betrekking tot de negatieve impact van eigen activiteiten

1 Als je negatieve impact veroorzaakt of eraan bijdraagt, stop je dan met deze activiteiten?

Maximale score C: 10

Kernvraag niveau 4 en 5

De verantwoordelijkheid voor schade/impact en de acties die van het bedrijf worden verwacht, hangen af van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is. Je kunt de impact veroorzaken, je kunt eraan bijdragen en je kunt er mee verbonden zijn. Het is belangrijk dat verschil te maken, omdat dit invloed heeft op de te ondernemen acties.

Veroorzaken van negatieve impact: er is een directe relatie tussen jouw handelen en de negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn personeelsleden of klanten discrimineert. Let op: indien je negatieve impacts constateert bij productielocaties onder eigen beheer, valt dit onder het veroorzaken van negatieve impact. Als (mede)eigenaar ben je immers primair verantwoordelijk voor de omstandigheden in je bedrijf.

Bijdragen aan negatieve impact: een bedrijf veroorzaakt samen met (een) andere partij(en) een negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn producenten onder druk zet door de inkooprijzen te verlagen, met als gevolg dat die producent (een deel van) de productie uitbesteedt aan een productielocatie waar het minimumloon niet wordt betaald. Het bedrijf en de producent zijn in dat geval samen verantwoordelijk.

De acties die in deze situaties van het bedrijf verwacht worden zijn:

1. het stoppen van de handeling die de impact veroorzaakt;
2. het verlenen van of meewerken aan genoegdoening voor de benadeelden;
3. leverage gebruiken met als doel de negatieve impact zoveel mogelijk uit te bannen.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

- Nee: Geen adressering van risico's die het veroorzaakt of waar het aan bijdraagt
- Gedeeltelijk: Onvolledige adressering van risico's die het veroorzaakt of waar het aan bijdraagt
- Ja: Onderdeel 1 binnen 1 jaar; onderdelen 2 en 3 binnen 2 jaar

Richtlijnen kleine bedrijven:

- Nee: Geen adressering van risico's die het veroorzaakt of waar het aan bijdraagt
- Gedeeltelijk: Onvolledige adressering van risico's die het veroorzaakt of waar het aan bijdraagt
- Ja: Onderdeel 1 binnen 1 jaar; onderdelen 2 en 3 binnen 3 jaar

2 Als je negatieve impact veroorzaakt of eraan bijdraagt, stel je dan een plan van aanpak op?

Maximale score C: 12

Kernvraag niveau 4 en 5

Als je constateert dat er een risico is op negatieve impact in de toekomst, die je zelf veroorzaakt of waar je aan bijdraagt dan wordt er verwacht dat je voor die risico's een plan van aanpak opstelt.

Let bij het opstellen van een plan van aanpak op het volgende:

1. Formuleer doelstellingen en acties voor de risico's en impacts die je eerder hebt geprioriteerd;
2. Formuleer doelstellingen en acties SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden);
3. Formuleer doelstellingen voor de korte, middellange en lange termijn. Dus voor over 1, 5 en 10 jaar.

Richtlijnen voor alle bedrijven:

- Nee: Plan van aanpak voldoet niet aan de vereisten
- Gedeeltelijk: Plan van aanpak voldoet deels aan de vereisten
- Ja: Plan van aanpak voldoet geheel aan de vereisten

3.2 Acties met betrekking tot de negatieve impact van zakelijke relaties

3 Omvat je plan van aanpak ook acties met betrekking tot de negatieve impact van zakelijke relaties?

Maximale score C: 12

Kernvraag niveau 5

Verbonden zijn met negatieve impact houdt in dat een bedrijf door de herkomst van producten gelinkt is aan de negatieve impact. Een voorbeeld is een bedrijf dat er via due diligence alles aan gedaan heeft om kinderarbeid uit te sluiten. Tegen alle afspraken in en achter de rug van het bedrijf om besteedt de producent werk uit aan een productielocatie waar kinderen werkzaam zijn.

Het bedrijf is niet verantwoordelijk en hoeft in dit geval ook geen handeling te stoppen of genoegdoening te verlenen (al kun je hier wel voor kiezen). Wel wordt er van het bedrijf verwacht dat het zijn leverage gebruikt of vergroot, met als doel de impact zoveel mogelijk uit te bannen.

Je leverage gebruiken kan bijvoorbeeld als volgt:

1. Dialoog aangaan met de leverancier
2. Voorwaarden stellen in contract of code of conduct
3. Aanbieden van training

Richtlijnen voor alle bedrijven:

Nee:	Het actieplan gaat niet in op risico's waar het bedrijf aan gelinkt is
Gedeeltelijk:	Het actieplan gaat in op risico's waar het bedrijf aan gelinkt is, maar onvoldoende op de wijze waarop het zijn leverage gebruikt om de impact te verminderen
Ja:	Het actieplan gaat in op risico's waar het bedrijf aan gelinkt is en op de wijze waarop het zijn leverage gebruikt om de impact te verminderen

5. Als je besluit niet langer zaken te doen met een leverancier onderzoek je dan wat de gevolgen daarvan zijn voor mens en milieu? Betrek je belanghebbenden bij dat besluit? Neem je maatregelen om negatieve effecten zo mogelijk te voorkomen?

Maximale score C: 4

Kernvraag niveau 5

Je kunt als bedrijf tot de conclusie komen dat voortzetting van de zakenrelatie met een leverancier ernstige risico's meebrengt. Een onveilige situatie, zoals een gewapend conflict, kan de reden zijn. Ook kan het voorkomen dat je een leverancier aanhoudend hebt bevraagd over de herkomst van materialen en de aanpak van risico's maar dat je desondanks geen medewerking of zelfs geen antwoord krijgt.

In dergelijke situaties kun je op de volgende manieren reageren:

- A. voortzetting van de relatie met een toeleverancier gedurende de inspanningen om risico's te verminderen;
- B. tijdelijke opschorting van een relatie gedurende de inspanningen tot vermindering van de risico's;
- C. of, als laatste toevlucht, stopzetting van de relatie nadat pogingen tot risicovermindering hebben gefaald, als de onderneming risicovermindering niet haalbaar acht, of vanwege de ernst van het ongunstige effect.

Weeg altijd zorgvuldig af wat de impact op mensen(rechten) is: blijven versus vertrekken. Bedenk ook wat nodig is om verantwoord te kunnen terug keren op het moment dat het weer mogelijk is.

In sommige gevallen is terugtrekken uit een land of van een leverancier niet mogelijk. Dit is volgens de OESO bijvoorbeeld het geval als het product dat de leverancier levert cruciaal is en als er maar een kleine groep leveranciers is die dat product levert. Blijf de situatie monitoren, probeer je langetermijnstrategie te wijzigen zodat je niet langer afhankelijk bent en wees transparant naar stakeholders over je besluit.

Als terugtrekken nog de enige optie is of mogelijk wordt:

1. Ontwikkel een verantwoorde exit-strategie (bijvoorbeeld medewerkers in veiligheid brengen, mogelijkheid verkennen tot doorbetalen loon, communicatiemaatregelen; orders betalen die al in productie zijn genomen) en stel vast wat je kan doen als bedrijf om de schade voor de medewerkers, als gevolg van de terugtrekking, te beperken. Overleg hierover ook met je leverancier;
2. Stel de leverancier hiervan op de hoogte en zo snel mogelijk nadat een besluit is genomen;
3. Overleg over je exit strategie met stakeholders.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:
 Nee: Terugtrekking zonder exit strategie
 Gedeeltelijk: Terugtrekking volgens 1 en 2
 Ja: Terugtrekking volgens 1 tot en met 3

Richtlijnen kleine bedrijven:
 Nee: Terugtrekking zonder exit strategie
 Gedeeltelijk: Terugtrekking volgens 1
 Ja: Terugtrekking volgens 1 en 2

3.3 Methodologische aanpak van negatieve gevolgen

7 Betrek je (interne en/of externe) experts en stakeholders bij het ontwikkelen en uitvoeren van je plan van aanpak?

Maximale score C: 12

Kernvraag niveau 4 en 5

In veel gevallen zult je acties moeten vormgeven en uitvoeren samen met anderen. Dit heeft verschillende redenen. Alleen is je invloed (ook wel leverage of hefboom genoemd) beperkt bij je leveranciers en in productielanden. Samen kunt je je invloed vergroten. Sommige acties zullen veelomvattend zijn en daarmee (te) kostbaar. Samen wordt het betaalbaar. Behalve kosten kunnen ook de tijd en/of expertise die noodzakelijk, maar niet voor handen is, redenen zijn om met anderen samen te werken.

Soms ook worden er risico's in de keten gevonden die zo groot zijn dat bedrijven, ondanks hun goede wil, dit niet alleen kunnen oplossen. Dit zijn zogenaamde hotspots. Wanneer een bedrijf met zo'n risico wordt geconfronteerd, is het aan te raden om een sectorale gemeenschappelijke aanpak te ondersteunen. Vaak is dit de meest praktische manier om dergelijke problematiek wél aan te kunnen pakken.

In genoemde gevallen zal zoveel mogelijk in samenwerking met kwetsbare/getroffen partijen en andere belanghebbenden moeten worden samengewerkt om te bepalen welke acties nodig zijn en wie welk deel van die acties op zich neemt.

Samenwerking in de aanpak van risico's kan als volgt worden vormgegeven:

1. Het bedrijf heeft stakeholders geconsulteerd bij het opstellen van zijn plan van aanpak;
2. Het bedrijf werkt in de implementatie van zijn plan van aanpak samen met stakeholders op basis van procesindicatoren, bijvoorbeeld de ureninzet die een bedrijf in een project inbrengt.
3. Het bedrijf werkt in de implementatie van zijn plan van aanpak samen met stakeholders op basis van impactindicatoren, bijvoorbeeld SMART-doelstellingen ten aanzien van geprioriteerde risico's;

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:
 Nee: Geen samenwerking
 Gedeeltelijk: Samenwerking volgens 1 en 2
 Ja: Samenwerking volgens 1 t/m 3

Richtlijnen kleine bedrijven:
 Nee: Geen samenwerking
 Gedeeltelijk: Samenwerking volgens 1
 Ja: Samenwerking volgens 1 en 2

4. Monitoring en verificatie; vaststellen van verbeteringen

Stap 4 is het monitoren van jouw aanpak en de resultaten. Monitoring is het voortdurend volgen van de situatie in je keten. Monitoring kan op verschillende manieren plaatsvinden. Bijvoorbeeld in de vorm van self-assessments door producenten, risk-assessments, audits, een klachtenmechanisme. Maar specifiek ook door consultatie van belanghebbenden, zoals werknemers, lokale vakbonden, maatschappelijke organisaties en ngo's. Een combinatie van meerdere monitoringsmanieren geeft vaak het beste weer wat de mogelijke risico's en impacts zijn in je keten.

4.1 Het evalueren van de effectiviteit van genomen internationaal MVO-maatregelen

1 Evalueer je de voortgang van de maatregelen zoals in het plan van aanpak staat?

Maximale score C: 12

Kernvraag niveau 4 en 5

Bij vraag 3.1.2 en vraag 3.3.7 heb je doelstellingen geformuleerd voor geprioriteerde risico's die SMART zijn geformuleerd. Bij deze vraag volg je de voortgang.

Het continu volgen van de voortgang is noodzakelijk wil een bedrijf weten of beleid, doelen en acties op het gebied van duurzaam ketenbeheer optimaal worden uitgevoerd en of er adequaat op geïdentificeerde risico's is gereageerd. Monitoring helpt ook om voortdurend het beleid en instrumentarium te verbeteren. Risico's voor mensenrechten, veiligheid en milieu kunnen ook gaandeweg veranderen doordat de activiteiten van ondernemingen en de context waarin deze plaatsvinden, veranderen.

Een veelgebruikte methode om voortgang te monitoren is het uitvoeren van audits bij ketenpartners. Audits door een auditbedrijf kunnen worden gebruikt om de situatie bij een fabrikant of groeve in kaart te brengen (een nul-meting), helpen bij het aan het licht brengen van bepaalde problemen en kunnen vervolgens worden gebruikt om puntsgewijs voortgang te stimuleren. Echter, audits zijn niet altijd een betrouwbaar instrument waarop gesteund kan worden. 'Abstracte' risico's zoals discriminatie en een gebrek aan vrijheid van vakvereniging zijn bijvoorbeeld moeilijk meetbaar. Ook zijn audits door bepaalde afhankelijkheidsrelaties niet altijd helemaal betrouwbaar.

U dient niet alleen de externe voortgang (in de keten), maar ook de interne voortgang te volgen. In hoeverre kom je eigen afspraken na en volg je eigen acties op? Je kunt je interne en externe doelen monitoren aan de hand van praktische indicatoren. Er zijn zogenaamde kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren. Kwantitatieve indicatoren kunnen nauwkeurige vergelijkingen geven en zijn vaak gemakkelijker in een huidig systeem te integreren. Maar omdat de impact op mensenrechten, veiligheid en milieu moeilijk te kwantificeren is, zijn ook de kwalitatieve variabelen belangrijk voor het monitoren van de voortgang op het gebied van duurzaam ketenbeheer.

Voorbeelden:

- Percentage/aantal fabrikanten en groeven dat in kaart is gebracht.
- Percentage/aantal fabrikanten en groeven dat is geaudit.
- Deadline/termijn afgesproken voor het trainen van de inkopers.
- Percentage van de getroffen stakeholders dat van mening is dat de negatieve gevolgen adequaat zijn aangepakt.
- Percentage/aantal overeengekomen actiepunten dat is geïmplementeerd binnen de vastgestelde termijnen.

Een evaluatie kan de volgende onderdelen bevatten:

1. Het bedrijf evalueert periodiek de interne en externe voortgang;
2. Het bedrijf doet dit op basis van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren;
3. Het bedrijf doet dit op basis van indicatoren die in overleg met stakeholders zijn vastgesteld, bijvoorbeeld in een convenantsproject;
4. De resultaten zijn (kort) schriftelijk vastgelegd of verzameld;
5. Er wordt (kort) uitgelegd hoe de evaluatie is gebruikt voor het bijstellen van maatregelen.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen evaluatie

Gedeeltelijk: De evaluatie bevat de onderdelen 1 t/m 3

Ja: De evaluatie bevat de onderdelen 1 t/m 5

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen evaluatie

Gedeeltelijk: De evaluatie bevat de onderdelen 1 en 2

Ja: De evaluatie bevat de onderdelen 1 t/m 4

4.2 Verifieer, monitor en valideer de voortgang van due diligence en de effectiviteit ervan in de waardeketen

3 Als je negatieve impact veroorzaakt of eraan bijdraagt, raadpleeg je belanghebbenden bij het evalueren van de voortgang van maatregelen?

Maximale score C: 8

Kernvraag niveau 5

Het is belangrijk om belanghebbenden te betrekken in het bepalen van de informatiebehoefte omdat belanghebbenden vaak veel kennis bezitten over de misstanden met betrekking tot mensenrechten, veiligheid en milieu. Om die reden en gezien de gebreken van audits die we bij de voorgaande vraag hebben toegelicht, is het van belang inzichten die voortkomen uit audits aan te vullen met de inzichten van anderen (bijvoorbeeld lokale ngo's, vakbonden, arbeiders en omwonenden). Daarnaast vormen zij natuurlijk ook de redenen van bestaan voor het TruStone Initiatief. We doen het voor hen. Het is dus belangrijk na te gaan in hoeverre zij de maatregelen als wenselijk en effectief ervaren.

Een manier voor het betrekken van belanghebbenden in het monitoringproces is door met hen in gesprek te gaan. Zo kunnen bijvoorbeeld ngo's of vakbonden toetsen of alle relevante onderwerpen gedekt worden door de selectie van indicatoren die gemonitord zullen worden. Bij gerechtvaardigde kritiek kan de set van indicatoren nog aangepast worden. Andere manieren voor het aangaan van de dialoog zijn:

- Samenwerken met nationale en/of mondiale vakbonden voor het monitoren van de rechten van arbeiders.
- Het opzetten van fact-finding missies of monitoring in samenwerking met experts, ngo's of platforms van lokale bevolking.
- Als er een negatief sentiment heerst onder belanghebbenden, betrek er dan een partij bij die iedereen vertrouwt en laat die een assessment uitvoeren op de inspanningen die het bedrijf heeft geleverd.
- Tijdens inkoopreizen zelf in gesprek gaan met lokale ngo's of bonden maar ook met het management van de fabriek of groeve en hun werknemers (bijvoorbeeld de voorzitter van een 'worker committee' of een representant van de fabrieksvakbond).

Bij het monitoren van de voortgang ten aanzien van risico's die je zelf veroorzaakt of waar je aan bijdraagt dien je belanghebbenden te betrekken. Daarbij is het volgende van belang:

1. Het bedrijf heeft bij evalueren van maatregelen zelf belanghebbenden geraadpleegd;
2. Het bedrijf heeft externen betrokken, bijvoorbeeld ngo's of vakbonden;
3. Het bedrijf beschrijft (kort) hoe de input van belanghebbenden is gebruikt bij het opstellen of bijstellen van maatregelen;
4. Het bedrijf doet dit regelmatig (bijvoorbeeld tweejaarlijks).

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen belanghebbenden bij de evaluatie betrokken

Gedeeltelijk: Belanghebbenden betrokken ten minste volgens onderdeel 1 en 3

Ja: Belanghebbenden betrokken volgens onderdeel 1 en/of 2 en 3 en 4

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen (beschreven) resultaten

Gedeeltelijk: Belanghebbenden betrokken ten minste volgens onderdeel 1 en 3

Ja: Belanghebbenden betrokken volgens onderdeel 1 en/of 2 en 3

4 Als je direct gelinkt bent aan risico's, evalueer je de voortgang van de maatregelen zoals in het plan van aanpak staat? Raadpleeg je daarbij belanghebbenden?

Maximale score C: 4

Als je verbonden bent aan negatieve impact, dan wordt er van je verwacht dat je je leverage gebruikt of vergroot, met als doel de impact zoveel mogelijk uit te bannen. Voor het volgen van de voortgang zul je moeten nagaan of je leverancier de afgesproken acties uitvoert en of die resultaat hebben.

Het monitoren van risico's waar je aan verbonden bent kan als volgt:

1. Dialoog met de leverancier over de voortgang;
2. Eigen onderzoek, bijvoorbeeld bezoek van een productielocatie, of een audit;
3. Het betrekken van belanghebbenden.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Geen monitoring van risico's waar het bedrijf aan gelinkt is

Gedeeltelijk: Monitoring volgens onderdeel 1

Ja: Monitoring volgens onderdelen 1 t/m 3

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Geen monitoring van risico's waar het bedrijf aan gelinkt is

Gedeeltelijk: Monitoring volgens onderdeel 1

Ja: Monitoring volgens onderdelen 1 en 2

5. Communicatie en rapportage

Stap 5 is het communiceren naar de buitenwereld over de uitvoering van due diligence. Het gaat erom dat jouw bedrijf zichtbaar maakt hoe het mens en milieu respecteert. Op die manier krijgen belanghebbenden, zoals ketenpartners en consumenten, een helder beeld van de risico's en genomen maatregelen van het bedrijf.

Op de website van TruStone kun je onder meer de volgende publicatie vinden die je kan helpen bij stap 5:

- Handreiking Publieke communicatie (NL).

Op de besloten sharepoint pagina van TruStone kun je onder meer de volgende tools vinden die je kunnen helpen bij stap 5:

- Logo's en promotiematerialen.

1 Rapporteer je publiekelijk over de due diligence in je keten(s)?

Maximale score B en C: 20

Het respecteren van mensenrechten, veiligheid en milieu gaat verder dan het verkleinen van bestaande risico's en het voorkomen van nieuwe risico's. Het gaat er ook om dat een bedrijf publiek maakt hoe het zich inspant voor duurzaam ketenbeheer. Op die manier krijgen belanghebbenden een helder beeld van de risico's en genomen maatregelen van het bedrijf.

Naast het publiek toegankelijk maken van je internationaal MVO-beleid (hetgeen al aan orde kwam bij vraag 1 uit stap 1.2) dien je hier ook nog andere informatie te delen. Het betreft:

- De genomen maatregelen om MVO te integreren in je organisatie (procedures, trainingen, tools en systemen).
- De door jou geïdentificeerde en geprioriteerde risico's en negatieve gevolgen.
- De geformuleerde doelen en acties om deze risico's te voorkomen of te beperken.
- De resultaten of de mate waarin deze acties hun doel hebben bereikt.

In je publieke communicatie kun je aandacht besteden aan:

1. Het internationaal MVO-beleid;
2. De genomen maatregelen om MVO te integreren in de organisatie (procedures, trainingen, tools en systemen);
3. De geïdentificeerde en geprioriteerde risico's en negatieve gevolgen;
4. De geformuleerde doelen en acties om deze risico's te voorkomen of te beperken;
5. De resultaten of de mate waarin deze acties hun doel hebben bereikt en de acties die niet-geslaagde activiteiten rechtzetten.

Richtlijnen alle bedrijven die uit risicolanden importeren:

Nee:	Het bedrijf communiceert niet publiekelijk over de uitgevoerde due diligence en geconstateerde risico's en/of negatieve gevolgen
Gedeeltelijk:	Het bedrijf communiceert over 1 en 2
Ja:	Het bedrijf communiceert over 1 t/m 5

Ook als je niet uit risicolanden importeert is het belangrijk dat je je due diligence-inspanningen deelt met anderen en daarover dus extern rapporteert. Hiermee maak je inspanningen en ambities transparant en leg je als het ware verantwoording af aan je stakeholders. Naast het delen van je internationaal MVO-beleid (hetgeen al aan orde kwam bij vraag 1 uit stap 1.2) dien je ook kort te omschrijven hoe je internationaal MVO hebt geïntegreerd in je organisatie en keten. Je kunt dit op doen op een wijze die bij jezelf, je doelgroepen en de boodschap past. Dit kan dus een internationaal MVO-

rapport zijn, een webpagina, blog, fact sheet, nieuwsbrief of filmpje. Additioneel kun je ook één-op-één-gesprekken met bepaalde stakeholders voeren.

Richtlijnen voor bedrijven die louter materialen importeren die zijn gewonnen en verwerkt in niet-risicolanden:	
Nee:	Het bedrijf communiceert niet publiekelijk over de uitgevoerde due diligence
Gedeeltelijk:	Het bedrijf communiceert over 1
Ja:	Het bedrijf communiceert over 1 en 2

2 Rapporteer je publiek op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van je due diligence?

Maximale score B en C: 4

Als je publiekelijk rapporteert over due diligence activiteiten en -resultaten, dien je de inhoud en vorm van de berichten af te stemmen op de doelgroep(en) en boodschap(pen) die je naar buiten brengt. Deze vorm kan dus variëren per doelgroep en per boodschap. Je kunt diverse vormen kiezen waaronder: een internationaal MVO-rapport, een webpagina, blog, nieuwsbrief, factsheet of filmpje. Additioneel kun je ook één-op-één-gesprekken met bepaalde stakeholders voeren. Naast het meer structureel rapporteren via een jaarverslag of de website, is het soms ook noodzakelijk om incidenteel te rapporteren over bijvoorbeeld voorvallen, klachten of vernieuwingen van de gedragsrichtlijnen.

Leidend bij het maken van de keuze uit deze alternatieven is dat de belanghebbenden een duidelijk beeld krijgen van de relevante risico's, de gekozen aanpak van deze risico's en een evaluatie van de effectiviteit van die aanpak.

Je externe communicatie en de feedback die je ontvangt zal weer kunnen leiden tot aanpassing van het beleid en de doelen die op het gebied van mensenrechten, veiligheid en milieu zijn gesteld. MVO-risicomanagement wordt zo een circulair proces.

Gepaste communicatie kan de volgende onderdelen bevatten:

1. Rapportage die opgevraagd moet worden of berichten die na verloop van tijd niet meer direct toegankelijk zijn zoals op sociale media in ten minste Nederlands en Engels;
2. Berichten op de website in ten minste Nederlands en Engels;
3. Communicatie met belanghebbenden via intermediaire partijen zoals ngo's, vakbonden, lokale overheden etc;
4. Actieve communicatie aan belanghebbenden in de keten in de lokale taal.

Richtlijnen middelgrote en grote bedrijven:	
Nee:	Het bedrijf communiceert niet publiekelijk op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van de uitgevoerde due diligence
Gedeeltelijk:	De publieke communicatie bevat onderdelen 1 en 2
Ja:	De publieke communicatie bevat onderdelen 1 t/m 4
Richtlijnen kleine bedrijven:	
Nee:	Het bedrijf communiceert niet publiekelijk op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van de uitgevoerde due diligence
Gedeeltelijk:	De publieke communicatie bevat onderdeel 1 en/of 2
Ja:	De publieke communicatie bevat onderdelen 1 t/m 3

6. Toegang tot herstel en verhaal

Een belangrijk onderdeel van de OESO-richtlijnen is dat bedrijven verantwoordelijkheid moeten nemen voor herstel van eventuele milieuschade en schendingen van mensenrechten en arbeidsrechten in hun waardeketen. De soort van betrokkenheid bij de uiteindelijke (potentiële) negatieve impact is bepalend voor de mate waarin je deze verantwoordelijkheid dient te nemen. Een bedrijf kan directe veroorzaker van de negatieve impact zijn, eraan bijdragen of indirect verbonden (gelieerd) zijn.

Op de website van TruStone kun je onder meer de volgende publicatie vinden die je kan helpen bij stap 6:

- Klachtenprocedure van de TruStone-klachtencommissie.

6.1 Genoegdoening bij risico's die je veroorzaakt of waar je aan bijdraagt

1 Als je risico's veroorzaakt of eraan bijdraagt, heb je een proces om genoegdoening te bieden?

Maximale score C: 4

De verantwoordelijkheid voor schade/impact en de acties die van het bedrijf worden verwacht, hangen af van de manier waarop het bedrijf bij de negatieve impact betrokken is. Je kunt de impact veroorzaken, je kunt eraan bijdragen en je kunt er mee verbonden zijn. Bij vraag 3.1.1 heb je dat in kaart gebracht.

Genoegdoening kan in de praktijk verschillende dingen betekenen als excuses voor de geleden schade, financiële compensatie, of het voorkomen dat de schade of negatieve impact zich herhaalt.

Om genoegdoening te bieden is het belangrijk de volgende stappen te volgen:

1. Zorg ervoor dat je inzicht hebt in het type betrokkenheid bij negatieve impacts in de keten (cause, contribute, linked)
2. Onderneem acties die passend zijn bij het type betrokkenheid.
3. De actie/de remedie moet erop gericht zijn de getroffen persoon of personen te herstellen in de situatie waarin ze zich zouden bevinden als de schade zich niet had voorgedaan (waar mogelijk) en moet in verhouding staan tot het belang en de omvang van de nadelige gevolgen.
4. Het herstel moet, indien beschikbaar, voldoen aan de nationale wetten en internationale richtlijnen voor herstel; waar dergelijke normen niet beschikbaar zijn, komt de geboden remedie overeen met die in vergelijkbare gevallen.
5. Leg de inzichten t.a.v. betrokkenheid voor aan externe stakeholders en pas het aan op de inzichten van deze stakeholders.
6. Overleg als bedrijf met de betrokken belanghebbenden bij het bepalen van de remedie.

Richtlijnen middelgrote en grote bedrijven:

Nee: Het bedrijf biedt geen genoegdoening

Gedeeltelijk: Het bedrijf biedt genoegdoening ten minste volgens stappen 1 t/m 4

Ja: Het bedrijf biedt genoegdoening volgens stappen 1 t/m 6

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Het bedrijf biedt geen genoegdoening

Gedeeltelijk: Het bedrijf biedt genoegdoening volgens stappen 1 t/m 4

Ja: Het bedrijf biedt genoegdoening volgens stappen 1 t/m 4 en 6

6.2 Het gebruiken van een klachtenmechanisme

3 Heb je een eigen klachtenmechanisme of ben je bij een klachtenmechanisme aangesloten?

Maximale score C: 8

Het Initiatief TruStone opereert conform de uitgangspunten van de OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Een van deze uitgangspunten is dat bedrijven en de multistakeholderinitiatieven waar zij bij aangesloten zijn, zogenaamde klachtenmechanismes (grievance mechanisms) opzetten. Deze mechanismes zijn van belang om het principe van 'access to remedy' oftewel 'toegang tot genoegdoening' te faciliteren. Belanghebbenden in de keten wiens rechten mogelijk zijn geschaad, kunnen hun klachten via deze mechanismes naar voren brengen. Indien klachten gegrond zijn, kan genoegdoening in de praktijk verschillende dingen betekenen zoals excuses voor de geleden schade, financiële compensatie, of het voorkomen dat de schade of negatieve impact zich herhaalt.

Het Initiatief TruStone heeft een eigen onafhankelijke klachten- en geschillencommissie. Dit betekent onder andere dat klachten betreffende een kwestie tussen een belanghebbende(n) die niet rechtstreeks bij het Initiatief betrokken is (bijvoorbeeld een werknemer of omwonende van een fabriek of groeve in de toeleveringsketen) en een aangesloten bedrijf over schade waarvoor de belanghebbende het bedrijf (mede)verantwoordelijk beschouwt, onder de aandacht kan worden gebracht van de klachten- en geschillencommissie. De klachten- en geschillencommissie zal in een dergelijk geval, nadat hoor en wederhoor zijn toegepast, beoordelen of is gehandeld in overeenstemming met het Initiatief. Doordat hoor en wederhoor wordt toegepast, wordt ervoor zorggedragen dat zowel de bedrijven als de getroffen personen bij de eventueel te treffen herstelmaatregelen worden betrokken. Het bedrijf zal in samenwerking met het Secretariaat van het Initiatief vervolgens moeten nagaan bij de getroffen personen of de herstelmaatregelen naar tevredenheid zijn afgehandeld.

Partijen onderzoeken in de loop van de tweede termijn van TruStone of leden kunnen aansluiten bij bestaande internationale klachtenmechanismen indien dat de toegankelijkheid en legitimiteit van het klachtensysteem verhoogd.

Toegang tot herstel en verhaal kan worden geborgd door aansluiting bij een mechanisme dat voldoet aan de volgende criteria:

1. Legitimiteit
2. Toegankelijkheid
3. Voorspelbaarheid
4. Rechtvaardigheid
5. Transparantie
6. Verenigbaar met mensenrechten
7. Een bron van voortdurend leren zijn
8. Gebaseerd zijn op betrokkenheid en dialoog

Richtlijnen alle bedrijven:

Nee: Het bedrijf voorziet niet in herstel en verhaal

Gedeeltelijk: Het bedrijf is aangesloten bij een mechanisme dat deels voldoet aan de 8 criteria

Ja: Het bedrijf is aangesloten bij een mechanisme dat voldoet aan de 8 criteria

4 Maken jullie belanghebbenden attent op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het Initiatief TruStone?

Maximale score C: 8

Het is van belang dat je het belang en de rol van de klachten- en geschillencommissie voor belanghebbenden begrijpt en erkent. Je kunt dit doen door belanghebbenden te wijzen op het bestaan van de klachten- en geschillencommissie. Belanghebbenden zullen immers alleen een klacht kunnen indienen indien zij op het bestaan en de rol van de commissie worden gewezen. Je kunt belanghebbenden informeren over de commissie via je Internationaal MVO-beleid of via je website.

Belanghebbenden attent maken op het klachtenmechanisme kun je als volgt doen:

1. Het bedrijf doet dit via zijn publiek toegankelijke Internationaal MVO-beleid of via zijn website;
2. Het bedrijf doet dit in een code of conduct en bespreekt die met het management van leveranciers;
3. Het bedrijf maakt belanghebbenden direct attent op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Belanghebbenden worden niet op het klachtenmechanismen gewezen

Gedeeltelijk: Het bedrijf past 1 en 2 toe

Ja: Het bedrijf past 1 t/m 3 toe

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Klachtenmechanismen niet gestimuleerd

Gedeeltelijk: Het bedrijf past 1 toe.

Ja: Het bedrijf past 1 en 2 toe

5 Stimuleren jullie klachtenmechanismes bij jullie leveranciers die door de direct betrokkenen als toegankelijk en legitiem worden ervaren?

Maximale score C: 4

Net als van jezelf als importerend bedrijf wordt op grond van internationale richtlijnen ook van je leveranciers verwacht dat ze een klachtenmechanisme instellen. Naast de klachten- en geschillencommissie beschreven bij de voorgaande vraag, is het daarom raadzaam klachtenmechanismes op het niveau van fabrieken en groeven in je keten(s) te stimuleren of te verplichten. Veel klachten kunnen dan snel, goedkoop en effectief lokaal worden opgelost. Dit kan eenvoudige zaken betreffen maar ook complexe zaken waarbij management en werknemers (of hun vertegenwoordigers zoals vakbonden) consensus bereiken.

In het algemeen kan je stellen dat dergelijke lokale klachtenmechanismes aan een aantal regels of effectiviteitscriteria dienen te voldoen. Een arbeider in een fabriek zal bijvoorbeeld alleen een klacht indienen als men het mechanisme vertrouwt en indien het toegankelijk is (in de eigen taal en niet te complex). Dit kanaal kan een formeel klachtensysteem zijn maar kan ook een hotline, een worker committee of een vertrouwenspersoon zijn. Het kan ook een mechanisme zijn gekoppeld aan een verklaring van een auditbedrijf dat je gebruikt om fabrieken of groeven te monitoren.

Indicaties voor een vertrouwd en toegankelijk systeem zijn het aantal klachten (hoe-meer-hoe-beter klinkt gek maar als mensen het systeem niet vertrouwen, zullen ze niet klagen en andersom), het aantal naar tevredenheid opgeloste klachten en de mate waarin arbeiders überhaupt op de hoogte zijn van het systeem. Je kunt tijdens een bezoek aan de leverancier hieraan aandacht besteden. Hangt de procedure voor klachten of het nummer van de hotline op het prikbord; in welke taal of talen; houdt

men klachten en hoe ze zijn opgelost bij; hoe spreken de arbeiders over het systeem; kennen ze het systeem?

Een vertrouwd en legitiem mechanisme op het niveau van fabrieken en groeven kan dus zeer nuttig zijn. Klachten die lokaal niet naar tevredenheid van belanghebbenden worden afgehandeld, kunnen eventueel alsnog onder de aandacht van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief worden gebracht.

Bij het stimuleren van klachtenmechanismen kun je het volgende doen:

1. Het bedrijf stimuleert klachtenmechanismes bij zijn leveranciers;
2. Het bedrijf controleert via eigen bezoeken aan de leveranciers of het systeem gebruikt en vertrouwd wordt door de werknemers;
3. Het bedrijf controleert via onafhankelijke verificatie of het systeem gebruikt en vertrouwd wordt door de werknemers.

Richtlijnen grote en middelgrote bedrijven:

Nee: Klachtenmechanismen niet gestimuleerd

Gedeeltelijk: Het bedrijf past 1 en 2 toe

Ja: Het bedrijf past 1 t/m 3 toe

Richtlijnen kleine bedrijven:

Nee: Klachtenmechanismen niet gestimuleerd

Gedeeltelijk: Het bedrijf past 1 toe

Ja: Het bedrijf past 1 en 2 toe

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
Bezuidenhoutseweg 60
2509 LK Den Haag

T +31 (0)70 3499 525
E communicatie@ser.nl

www.trustone.nl
www.trustone.be

Omslag foto: SER

© 2025, Sociaal-Economische Raad